

RECENZJA
sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym
dr. Jacka Zboiny

Recenzję przygotowano na mocy Uchwały nr 49/2022 Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Bezpieczeństwie Federacji Uczelni Wojskowych z dnia 14 lipca 2022 roku i powołaniem na recenzenta w komisji habilitacyjnej doktora Jacka Zboiny, w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Podstawą napisania recenzji była analiza i ocena osiągnięć Habilitanta w świetle wymogów art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z póź. zm.), jak również uwzględniając wymogi Rozporządzenia MNiSzW z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. z 2011 r. nr 196 poz. 1165), a także Rozporządzenia MNiSzW z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 r., poz. 261.).

Recenzja zawiera ocenę:

1. dorobku naukowego Habilitanta wskazanego jako osiągnięcie naukowe,
2. pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych,
3. osiągnięć dydaktycznych,
4. osiągnięć organizacyjnych i popularyzatorskich,
5. współpracy międzynarodowej.

Podstawę do wykonania recenzji stanowiły:

- Autoreferat (Załącznik 3),
- Kopia dokumentu potwierdzająca posiadanie stopnia doktora (Załącznik 4),
- Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny (Załącznik 5),
- Informacje naukometryczne (Załącznik 6),

- Monografia wskazana jako główne osiągnięcie naukowe – „Bezpieczeństwo pożarowe – rozważania na gruncie nauki i praktyki”.

1. Sylwetka kandydata

Pan dr Jacek Zboina pierwszy stopień oficerski i tytuł inżyniera pożarnictwa uzyskał w Szkole Głównej Służby Pożarniczej (SGSP) w Warszawie w 1999 roku w zakresie Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego. Następnie w 2001 roku uzyskał tytuł magistra w tym samym zakresie i na tej samej uczelni.

Stopień naukowy doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie uzyskał w 2014 roku na podstawie Rady Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni (AMW) na podstawie rozprawy doktorskiej *Doskonalenie ochrony przeciwpożarowej jako warunek niezbędny zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej*. Promotorem rozprawy był dr hab. Andrzej Ostrokólski prof. nadzw. AMW zaś promotorem pomocniczym: dr Jan Gołębiwski.

Habilitant w latach 1999-2002 pracował w Szkole Głównej Służby Pożarniczej jako asystent w Pododdziale Szkolnym SGSP.

Od 2002 roku do dzisiaj pracuje w Centrum Naukowo-Badawczym Ochrony Przeciwpowarowej im. Józefa Tuliszkowskiego – Państwowy Instytut Badawczy, który jest instytutem badawczym Państwowej Straży Pożarnej. W tym czasie pełnił służbę na różnych stanowiskach jako:

- specjalista ds. systemów sygnalizacji alarmu pożarowego i automatyki pożarniczej w Jednostce Certyfikującej CNBOP (01.01.2002 r. do 30.09.2005 r.),
- starszy specjalista ds. systemów sygnalizacji alarmu pożarowego i automatyki pożarniczej w Jednostce Certyfikującej CNBOP (01.10.2005 r. do 31.12.2005 r.),
- kierownik Jednostki Certyfikującej CNBOP (01.01.2006 r. do 31.05.2008 r.),
- doradca Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (PSP) – z-ca Dyrektora w CNBOP ds. certyfikacji i dopuszczeń (od dnia 01.06.2009 do 31.12.2014),
- w okresie 01.01.2015 do 30.06.2015 doradca Komendanta Głównego PSP – z-ca Dyrektora w CNBOP-PIB ds. certyfikacji i dopuszczeń oraz p.o. Pełnomocnika ds. naukowo-badawczych w CNBOP-PIB,

- doradca Komendanta Głównego PSP – z-ca Dyrektora w CNBOP-PIB ds. certyfikacji i dopuszczeń (01.07.2015 r. do 31.01.2021 r.),

Aktualnie dr Jacek Zboina jest z-cą Dyrektora CNBOP-PIB (od dnia 01.02.2021 r.).

Habilitant jest także absolwentem „A one-year management development program MANAGEMENT 2016”, ICAN Institute w Warszawie (2017 roku).

Dr J. Zboina za swoją służbę został odznaczony następującymi medalami:

- Medal Srebrny za Długoletnią służbę, Prezydent RP 2020,
- Srebrna Odznaka Zasłużony dla Ochrony Przeciwpożarowej, MSWiA 2019,
- Brązowa Odznaka Zasłużony dla Ochrony Przeciwpożarowej, MSWiA 2009,
- Srebrny Medal Za Zasługi Pożarnictwa, ZOSP RP 2008,
- Brązowy Medal Za Zasługi dla Pożarnictwa, ZOSP RP 2003,
- Odznaka Pamiątkowa Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej, WOP 2019,
- Medal 30-1ecia Powstania NSZZ Policjantów, NSZZP 2020,
- Medal 100-1ecia Powstania Policji Państwowej, NSZZP 2019.

2. Ocena dorobku naukowego Habilitanta wskazanego jako osiągnięcie naukowe

2.1. Uwagi ogólne

Monografia autorstwa Jacka Zboiny, *Bezpieczeństwo pożarowe - rozważania na gruncie nauki i praktyki*, wydana przez Wydawnictwo Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego Państwowego Instytutu Badawczego, Józefów 2018, ISBN: 978-83-948534-4-0, DOI: 10.17381/2018.5, ss. 138, 10 ark. wyd. Recenzje naukowe opracowali: dr hab. Jarosław Teska, prof. AMW i dr hab. inż. Bogdan Kosowski, prof. UJ. Została ona wskazana przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe, zgodnie z opisem w art. 16 *Ustawy o stopniach i tytule naukowym*, i jest podstawą wszczęcia przewodu habilitacyjnego.

Oceniane dzieło jest zwieńczeniem wieloletniego dorobku naukowego Habilitanta i odzwierciedla istotę jego zainteresowań badawczych. Na podstawie dokumentów przedstawionych przez Pana dr. J. Zboinę stwierdzam, że jego badania naukowe koncentrowały się na problematyce bezpieczeństwa pożarowego, przy czym ich główny nurt dotyczył bezpieczeństwa ratowników i ratowanych, a także bezpieczeństwa pożarowego obiektów budowlanych i terenów w tym badań w zakresie kwalifikacyjnych i certyfikacji wyrobów stosowanych na rzecz ochrony przeciwpożarowej, jak również

kwalifikacji i kompetencji firm usługowych oraz personelu świadczącego usługi w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Monografia posiada typową strukturę, a mianowicie tworzy ją wstęp, 5 rozdziałów i zakończenie jako jej główne elementy.

We wstępie jest przedstawiona została warstwa metodyczna opracowania, a mianowicie: cel główny i cele szczegółowe badań; główny i szczegółowe problemy badawcze, metody i techniki badawcze. Główne problemy badawcze zostały ujęte w formie pytań o występujące współczesne uwarunkowania bezpieczeństwa pożarowego, a także istniejące związki i zależności pomiędzy ochroną przeciwpożarową a bezpieczeństwem pożarowym. Pytania dotyczą również wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa pożarowego i związanych z nimi potrzebami i możliwościami jego racjonalizacji, ze wskazaniem, w jaki sposób doskonalić, dostosowywać i zmieniać system ochrony przeciwpożarowej Rzeczypospolitej Polskiej.

Metoda monograficzna była główną metodą empiryczną. Badania teoretyczne (wstępne), miały na celu dokonanie identyfikację i diagnozę problemów badawczych. Habilitant zastosował badanie dokumentów i materiałów (publikacji papierowych i elektronicznych) jako technikę badań. Ponadto sięgnął po analizę przypadków, analizę porównawczą oraz analogię i uogólnienie. Oprócz metod teoretycznych J. Zboina w swojej monografii wykorzystał badania empiryczne takie jak badanie opinii ekspertów. Odwołuje się także, podczas wnioskowania do wcześniejszych badań przeprowadzanych na potrzeby projektów badawczych, a którymi była metoda obserwacji i eksperymentu. W końcowym etapie badań wykorzystana została metoda wnioskowania, umożliwiającą podsumowanie wyników otrzymanych po zastosowaniu wymienionych powyżej metod teoretycznych i empirycznych.

Rozdział pierwszy pt. *Współczesne uwarunkowania bezpieczeństwa pożarowego* dotyczy rozumienia i znaczenia bezpieczeństwa pożarowego na tle bezpieczeństwa państwa. Autor opisał w nim relacje między bezpieczeństwem pożarowym a bezpieczeństwem państwa, formułując konkretne wnioski w zakresie współczesnego ujęcia i uwarunkowań bezpieczeństwa pożarowego. Główny problem badawczy brzmiał: jakie uwarunkowania bezpieczeństwa pożarowego występują współcześnie. W poszczególnych podrozdziałach Habilitant sformułował i udzielił odpowiedzi na szczegółowe problemy badawcze dotyczące tego, jak aktualnie postrzegane jest bezpieczeństwo pożarowe, a także jakie relacje zachodzą pomiędzy bezpieczeństwem

pożarowym a bezpieczeństwem państwa. Autor w tym rozdziale zaproponował uzupełnienie definicji pojęć „bezpieczeństwo pożarowe” i „ochrona przeciwpożarowa” poprzez wskazanie na powiązania i relacje pomiędzy tymi pojęciami. Zwrócił przy tym uwagę na potrzebę uzupełnienia tych definicji o cel ochronny, jakim jest zapewnienie ciągłości działania. Wskazał ponadto rolę i miejsce bezpieczeństwa pożarowego w systemie bezpieczeństwa państwa oraz na jego znaczenie.

Rozdział drugi pt. *Ochrona przeciwpożarowa – teoria problemu* skupia się na istocie ochrony przeciwpożarowej, działaniach podejmowanych w jej ramach oraz potrzebie oceny skuteczności jej funkcjonowania w kontekście zmienności zagrożeń. Głównym problemem badawczym w tej części monografii było pytanie: jakie istnieją współcześnie związki i zależności pomiędzy ochroną przeciwpożarową a bezpieczeństwem pożarowym. Autor zidentyfikował szczegółowe rozwiązania w ramach ochrony przeciwpożarowej i dokonał podziału na dokonywane przed i po zdarzeniu. Sformułował również - na podstawie prowadzonych badań - wnioski i propozycje, dotyczące potrzeby zapewnienia, określenia i wdrożenia kryteriów oceny systemu ochrony przeciwpożarowej. Wskazał także obecną i przyszłą rolę inżynierii bezpieczeństwa pożarowego. Według Autora wyniki badań w tym zakresie potwierdzają konieczność stworzenia Zintegrowanego Systemu Ratowniczego (ZSR) w kontekście funkcjonującego obecnie w naszym kraju Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). Wymagania dla takiego systemu ochrony przeciwpożarowej, łączącego działania ratownicze, prewencyjne oraz te z zakresu profilaktyki i edukacji społecznej, wynikają wprost z oczekiwanego, projektowanego czy też uzyskiwanego poziomu bezpieczeństwa pożarowego. Według Habilitanta zarówno wymagania te, jak i kryteria oceny ich skuteczności odpowiednio dla działań ratowniczych, prewencyjnych oraz profilaktyki i edukacji społecznej są zróżnicowane i wymagają jeszcze silniejszego powiązania.

Rozdział trzeci pt. *Wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa pożarowego* dotyczy klasyfikacji pożarów i innych zagrożeń, które opisują aktualne wyzwania w ramach szeroko pojętej ochrony przeciwpożarowej. Wśród wyzwań zdiagnozowanych przez J. Zboinę znalazły się: potrzeba wzrostu znaczenia ochrony przeciwpożarowej w systemie bezpieczeństwa państwa, potrzeba doskonalenia i wprowadzania zmian w ochronie przeciwpożarowej wobec ewolucji zagrożeń i powstawania nowych, synergia działań w ramach ochrony przeciwpożarowej, zintegrowanie systemu ratowniczego, wdrażanie nowych rozwiązań, standardów i technologii, zapewnienie zasobów ludzkich,

ich kształcenie i doskonalenie zawodowe, zapewnienie bezpieczeństwa, kompatybilności, niezawodności sprzętu i wyposażenia straży pożarnej, a także sprawności i skuteczności technicznych systemów zabezpieczeń przeciwpożarowych stosowanych w obiektach budowlanych, doskonalenie organizacyjne systemu ochrony przeciwpożarowej i jego finansowania.

Rozdział czwarty pt. *System bezpieczeństwa pożarowego* dotyczy organizacji, działania i skuteczności tego systemu. W rozdziale Autor opisuje zależności systemu bezpieczeństwa pożarowego. Wskazuje na jego cele ochronne i umiejscawia go jako elementu w systemie bezpieczeństwa państwa. Dzięki analizie *Strategii Bezpieczeństwa Narodowego*, dokonanej pod kątem umiejscowienia systemu bezpieczeństwa pożarowego w ramach systemu bezpieczeństwa narodowego Habilitant wskazał jego podsystemy, w które wpisują się działania w ramach ochrony przeciwpożarowej. W kontekście skuteczności systemu bezpieczeństwa pożarowego słuszne i celowe jest poszukiwanie i permanentne doskonalenie kryteriów oceny dla wszystkich działań w ramach ochrony przeciwpożarowej, a także silniejsze niż obecnie powiązanie tych działań i wzmocnienie między nimi zależności, tak aby uzyskać efekt ich większej synergii. Wnioski dotyczące możliwych kierunków poprawy skuteczności systemu bezpieczeństwa pożarowego według J. Zboiny można odnieść szerzej – do ochrony przeciwpożarowej lub jeszcze szerzej – do ochrony ludności.

Rozdział piąty pt. *Doskonalenie i dostosowywanie systemu bezpieczeństwa pożarowego oraz wprowadzanie w nim zmian* opisuje nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Autor postuluje ewolucję KSRG w kierunku zintegrowanego systemu ratowniczego oraz podnosi problem braku dostępu ratowników do obiektu budowlanego podczas nieobecności jego personelu w sytuacji wystąpienia alarmu pożarowego. Proponowanym rozwiązaniem jest system Kaset Straży Pożarnej (sKSP). Autor celnie zauważa, że zarówno wdrażanie innowacyjnych rozwiązań, jak i doskonalenie systemu bezpieczeństwa pożarowego wymaga, poza otwartością i gotowością na zmiany, określonych warunków i liderów umożliwiających tworzenie i implementowanie potrzebnych rozwiązań.

Zakończenie w swej istocie jest kontynuacją i dalszym uzasadnieniem zaproponowanego przez Habilitanta wdrożenia technicznego jakim jest KSP (Kaseta Straży Pożarnej). Dotychczasowym osiągnięciem Autora jest opracowanie wytycznych

pt.: *Wytyczne wyposażania budynków w Kasetę Straży Pożarnej do projektowania i instalacji takich systemów.*

Końcowy rezultat badań nad systemem KSP i prac wdrożeniowych, a także stan wprowadzenia tego rozwiązania, jak również przyszły potencjał jego stosowania udowadniają późniejsze publikacje:

1. Zboina J., *Badania i wdrożenia, Interdyscyplinarność badań bezpieczeństwa*, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2020 ISBN: 978-83-948534-8-8,
2. Zboina J., *Wdrażanie nowych technologii i rozwiązań w ochronie przeciwpożarowej*, Wydawnictwo Lwowski Państwowy Uniwersytet Ochrony Życia 2020, ISBN:978-617-7694-23-5, YDK 614.84:005.591.6.

2.2. Niektóre uwagi szczegółowe

Autor nie ustrzegł się pewnych błędów, które nie powinny się zdarzyć w dziele tej rangi. Oto niektóre z nich:

- w wielu fragmentach treści styl pisarski przypomina zapisy w instrukcjach,
- występują drobne błędy edytorskie,
- nadużywanie skrótów – pomimo stworzenia *Wykazu skrótów i definicji* nadal trudno jest zapamiętać tak dużą ilość skrótowców co przeszkadza w płynnym czytaniu tekstu.

W podsumowaniu stwierdzam, że podjęty przez Habilitanta temat jest aktualny i ważny z naukowego i praktycznego punktu widzenia ewolucji znanych zagrożeń i powstawania nowych. Monografia, dotyczy ważnych zagadnień jakim są współczesne wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa pożarowego. Przedstawiono w niej podsumowanie całokształtu badań teoretycznych i omówiono wcześniejsze wyniki badań przeprowadzonych przez Autora i zespoły, w których uczestniczył. Przywołane badania w obszarze wyodrębnionych nauk o bezpieczeństwie mają wartość naukową i praktyczną. Pozwalają lepiej poznać zdolności państwa do przeciwdziałania zmieniającym się zagrożeniom i mogą pozwolić teraz oraz w przyszłości na sprawne organizowanie i zarządzanie systemem bezpieczeństwa pożarowego.

3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Dorobek naukowo-badawczy Habilitanta ujęty ilościowo jest bardzo obszerny.

W jego skład wchodzi:

- 2 monografie,
- 9 redakcji monografii, w tym 5 samodzielnych,
- 31 rozdziałów w monografiach w tym 20 samodzielnych,
- 5 publikacji zwartych, niepunktowanych, w tym 1 samodzielna,
- 14 artykuły naukowe w czasopismach z listy MEiN, w tym 1 samodzielny,
- 19 artykuły naukowe w czasopismach spoza listy MEiN, w tym 4 samodzielne,
- 34 wygłoszone referatów naukowych,
- 35 recenzji artykułów naukowych oraz 7 opinii na temat artykułów naukowych.

Do samodzielnych prac związanych z dyscypliną nauki o bezpieczeństwie należy zaliczyć większość opracowań, przy czym jako najbardziej wartościowe uznaje:

1. Zboina J., *Bezpieczeństwo pożarowe. Zarys teorii problemu*, [w:] Czupryński A., Wiśniewski B., Zboina J. (red.), *Bezpieczeństwo: Teoria - Badania - Praktyka*, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2015, s. 74-87, ISBN: 978-83-61520-26-9, ss. 146, publikacja w dostępie otwartym, <https://www.cnbop.pl/pl>.
2. Zboina J., *Inżynieria bezpieczeństwa pożarowego w kontekście badań bezpieczeństwa*, [w:] Czupryński A., Wiśniewski B., Zboina J. (red.), *Nauki o Bezpieczeństwie. Wybrane problemy badań*, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2017, s. 111-128, ISBN: 978-8361520-99-38, ss. 167, publikacja w dostępie otwartym, <https://www.cnbop.pl/pl>.
3. Zboina J., *Fire protection of buildings*, [w:] Wiśniewski B., Kobes P., Sander G.G., (eds.) *Challenges Towards Security and Delinquency in the 21st Century*, Verlag Dr Kovač, Hamburg 2014, s. 217-232, ISBN: 978-3-8300-8123-4, ss. 269.
4. Zboina J., *Bezpieczeństwo w ujęciu teoretycznym i praktycznym*, [w:] Zboina J., *Bezpieczeństwo na lądzie, morzu i w powietrzu w XXI wieku*, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2014, s. 21-43, ISBN: 978-83-61520-02-3, ss. 339, publikacja w dostępie otwartym, <https://www.cnbop.pl/pl>.
5. Czupryński A., Wiśniewski B., Zboina J., *Nauki o Bezpieczeństwie, Wybrane problemy badań*, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2017, ISBN: 978-8361520-99-38, ss. 167, publikacja w dostępie otwartym, <https://www.cnbop.pl/pl>.

6. Zboina J. (współautor, wkład autorski 50%), Pastuszka K., *Znaczenie oceny zgodności dla ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności*, „Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza”, Vol. 28 Issue 4/2012, ISSN 1895-8443, s. 87-94.
7. Zboina J., (red.) *Bezpieczeństwo na lądzie, morzu i w powietrzu w XXI wieku*, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2014, ISBN: 978-83-61 520-02-3, ss. 339.
8. Zboina J., Mroczko G., *Dostawa energii elektrycznej, przekaz sygnałów do urządzeń przeciwpożarowych*, „Ochrona Mienia i Informacji”, Nr 6/2014, Euro-Media, Warszawa 2014, ISBN/ISSN 1732-5951, s. 2-7.
9. Zboina J., *Miejsce i rola ochrony przeciwpożarowej w systemie bezpieczeństwa Państwa*, [w:] Zboina J., Wiśniewski B. (red.), *Ochrona przeciwpożarowa a bezpieczeństwo państwa*, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2014, s. 73-84, ISBN: 978- 83-61520-35-1, ss. 203, publikacja w dostępie otwartym, <https://www.cnbop.pl/pl>.

Ważnym elementem działalności naukowej jest pełnienie roli promotora pomocniczego, którą dr J. Zboina pełnił dwa razy:

1. Promotor pomocniczy rozprawy doktorskiej pt. *Ochotnicze straże pożarne w Krajowym Systemie Ratowniczo Gaśniczym* Pana st. bryg. w st. spocz. mgr inż. Jana Ziobro pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Bernarda Wiśniewskiego. Publiczna obrona odbyła się dnia 23 października 2017 roku, przed Radą Naukową Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Rozprawa dr Ziobro została wyróżniona przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Pożarnictwa w ramach nagrodzonej w konkursie prac dyplomowych uczelni wyższych. Dostrzeżona została także praca promotora i promotora pomocniczego, którym również przyznano wyróżnienia
2. Promotor pomocniczy rozprawy doktorskiej pt. *Zabezpieczenie logistyczne jednostek OSP KSRG podczas długotrwałych akcji ratowniczych* Pani mgr inż. Karolina Równicka, zatrudnionej w CNBOP-PIB, pod kierunkiem naukowym dr hab. inż. Stanisława Smyka, prof. Akademii Sztuki Wojennej (ASzWoj). Publiczna obrona odbyła się dnia 3 grudnia 2021 roku, przed Radą Naukową Wydziału Zarządzania i Dowodzenia ASzWoj.

Niezwykle ważnym elementem pracy naukowej jest udział w projektach badawczych. Habilitant brał udział w:

- pracach 10 zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych,
- 2 programach europejskich lub innych programach międzynarodowych,
- 6 prac zleconych przez podmioty realizujące zadania badawcze.

Habilitant wskazał autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopiśmie znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports* (JCR) lub na liście *European Reference Index for the Humanities* (ERIH). Wskazał również sumaryczny *Impact Factor* publikacji naukowych według JCR, liczby cytowanych publikacji według bazy *Web of Science* (WoS), indeksu Hirscha opublikowanych publikacji według bazy WoS.

OPIS WSKAŹNIKA	WARTOŚĆ
Index Hirscha wg Google Scholar	6
Index Hirscha wg Web of Science	1
Cytowalność z autocytowaniami wg Publish or Perish	132
Cytowalność bez autocytowań wg Publish or Perish	121
Impact Factor obliczony wg poniższej tabeli dot. artykułów	6,754

Ponadto dr J. Zboina brał i bierze udział w pracach:

- 3 krajowych organizacji i towarzystw naukowych,
- 6 komitetów redakcyjnych i radach naukowych czasopism,
- w 2 stażach naukowych w instrukcjach naukowych.

Stwierdzam, że dorobek naukowo-badawczy jest wystarczający zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym.

4. Ocena osiągnięć dydaktycznych

Aktywność dydaktyczna dr. Jacaka Zboiny jest sporadyczna.

Składają się na nią:

- 2 wykłady podczas szkoleń,
- 1 wykład otwarty,
- 1 wykład na studiach podyplomowych,

- prowadzenie zajęć ze studentami podczas stażu naukowego (3 spotkania),
- 2 wykłady na seminarium doktoranckim,
- promocja monografii,
- wywiad w Kwartalniku ZSK.

Sporadyczność prowadzenia zajęć dydaktycznych usprawiedliwia jednak charakter i miejsce pracy Habilitanta. Centrum Naukowo-Badawczym Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego – Państwowy Instytut Badawczy jest jednostką o charakterze wyłącznie naukowy a nie dydaktycznym.

Habilitant opiniował 2 sprawozdania z badań prowadzonych w ramach projektu badawczego.

- W ramach projektu NCBR nr DOB-BIO7/08/01/2015 pt. *Opracowanie innowacyjnego systemu zarządzania bezpieczeństwem obiektów zabytkowych w zurbanizowanych centrach miast*, realizowanym w latach 2015-2018, dr J. Zboina był zatwierdzającym Sprawozdanie z zadania zespołu badawczego nr VII.I.4.3 Szczegółowe programy szkolenia wraz z obudową dla pracowników wybranego muzeum, będące materiałem dydaktycznym.
- W ramach czwartego z wymienionych powyżej projektów (tj. NCBR nr DOBB109/16/01/2018 2018-2022 CNBOP-PIB pt. *Symulator szkoleniowy w zakresie wykorzystania technicznych systemów przeciwpożarowych wspierających ewakuację ludzi z obiektów budowlanych*. W roku 2021 opracowano sprawozdania z prac badawczych, których załączniki stanowią odpowiednio projekty wykonawcze, założenia techniczne, scenariusze wykorzystania w działalności dydaktycznej zarówno dla studentów bezpieczeństwa pożarowego, jak i doskonalenia zawodowego ratowników, prewentystów a także specjalistów i rzeczoznawców ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych. Dr J. Zboina był zatwierdzającym sprawozdanie.

Ponadto dr J. Zboina opracował merytoryczne podstawy programu szkolenia i materiałów, a także przeprowadził dedykowane szkolenia na zlecenie Komendanta Głównego PSP, szkolenie dla służb kwatermistrzowskich PSP pt. Prowadzenie odbiorów i zakupy sprzętu wprowadzanego na wyposażenie jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP, CNBOP-PIB, 2 edycje 10-11.05.2016 i 06-07.12.2016. (zespół CNBOP-PIB: I. Masn&, M. Chmiel, Ł. Rowicki, M. Gloger, D. Czerwienko, Ł. Pastuszka, M. Błogowski, R. Czarnecki, S. Główka, L. Jurecki, G. Anusz, Ł. Pasfuszka, pod kierunkiem J. Zboina).

5. Ocena osiągnięć organizacyjnych i popularyzatorskich

Dr Jacek Zboina otrzymał 13 wyróżnień, dyplomów i podziękowań za współpracę z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Na szczególną uwagę należy zwrócić na:

- Wyróżnienie dla bryg. Dr inż. Jacka Zboiny w kategorii Instytucje bądź osoba za zasługi dla rozwoju gospodarczego i promocji regionu Jurajski Produkt Roku 2014, Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie, 12.12.2014 r.,
- Podziękowanie Komendanta Miejskiego PSP Miasta Stołecznego Warszawy za współpracę, 31.03.2017 r.,
- Dyplom uznania za aktywny udział w działaniach popularyzujących bezpieczeństwo Fundacji Obserwatorium Społeczne, Wrocław 1.06.2017 r.,
- Dyplom uznania za podejmowanie i wspieranie działań naukowych Mazursko-Podlaskiego Stowarzyszenia Edukatorów w zakresie edukacji dla bezpieczeństwa, Ełk 21.09.2018 r.

Habilitant uczestniczył w 70 konferencjach naukowych, w których w większości był w Komitecie Naukowym zaś współorganizatorem był 5 konferencji naukowych. Aktywnie uczestniczył w konferencjach, sympojach i seminariach (wygłosił 34 referaty naukowe).

Aktywnie uczestniczył jako ekspert w pracy wielu zespołów i grup roboczych, zespołów doradczo-eksperckich.

Habilitant jest autorem 4 podręczników z zakresu bezpieczeństwa pożarniczego.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rynku, CNBOP-PIB w 2012 r. zainicjował nową formę współpracy pod nazwą Partnerstwo dla edukacji o bezpieczeństwie.

W latach 2012 – 2021 zajmował się opracowywaniem, oceną i recenzowaniem i zatwierdzaniem materiałów i podręczników do szkoleń, prowadzeniem współpracy z innymi podmiotami zajęć podczas szkoleń specjalistycznych dla CNBOP (2012 – 8 szkoleń i 439 ich uczestników, 2013 – 40 szkoleń i 1158 uczestników, 2014 – 45 szkoleń i 1399 uczestników, 2015 – 35 szkoleń 1949 uczestników, 2016 – 35 szkoleń i 875 uczestników, 2017 – 39 szkoleń 1974 uczestników, 2018 – 40 szkoleń i 939 uczestników, 2019 – 43 szkolenia 1993 uczestników, 2020 – 40 szkoleń i 903 uczestników, 2021 – 54 szkolenia i 1467 uczestników).

W 2016 r. dr J. Zboina opracował 8 programów szkoleń CNBOP-PIB dla rzeczoznawców do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych.

W 2021 r. brał udział w ustaleniu planów szkoleń, oceny ich aktualności, zawartości merytorycznej i wdrażaniu nowych propozycji. W 2021 zrealizowanych zostało 35 tematów szkoleń specjalistycznych w zakresie bezpieczeństwa pożarowego

Osiągnięcia organizacyjne i popularyzatorskie oceniam jako ponadprzeciętne.

6. Ocena współpracy międzynarodowej

Habilitant uczestniczył w następujących międzynarodowych projektach:

- *The 7th Framework Programme of the European Commission, pt. DRII/ER+, the Next Stage of Innovation in Crisis Management for European Resilience*, realizowanym przez międzynarodowe konsorcjum. Projekt realizowany był w latach 2014 – 2018. Dr J. Zboina był użytkownikiem końcowym, uczestnikiem i ekspertem w ramach zespołu badawczego.
- Nr grantu 101034230, pt. *Protection System for large gatherings of People in Religious Sites (PRoSPeReS)*. Projekt finansowany ze środków Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego Unii Europejskiej i Ministerstwa Edukacji i Nauki Rzeczypospolitej Polskiej, realizowany przez międzynarodowe konsorcjum koordynowano przez Uniwersytet Łódzki w latach 2021-2023 (projekt w trakcie realizacji). Dr J. Zboina był ekspertem w zespole badawczym (czerwiec 2021 -styczeń 2022).
- Współpraca w ramach Międzynarodowej sieci badawczej realizowanej w ramach współpracy jednostek naukowych i podmiotów publicznych, pt. *Uwarunkowania sprawności działania policji na poziomie lokalnym*. Organizatorem sieci i badań była Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach. Partnerami byli: Wydział Policyjnych Nauk Stosowanych Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Wydział Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Wojsk Lądowych we Wrocławiu, Instytut Zarządzania Wydziału Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Szkoła Policji w Katowicach. Miejsce realizacji – Szkoła Policji w Katowicach 27.02.2018. Dr J. Zboina był członkiem zespołu i wykonawcą zadań.

Należy stwierdzić, że Habilitant wykazał wystarczającą współpracę w zakresie współpracy międzynarodowej.

Wniosek końcowy

Po zapoznaniu się z kompletem dokumentów, stanowiących podstawę do wykonania recenzji i uwzględnieniu wymagań określonych w:

- Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz.U. z 2016 r. poz. 882 i 1311),
- Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. *w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora,*
- Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. (Dz.U. nr 196, poz. 1165) *w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego,*

oceniam, że Habilitant spełnia w stopniu wystarczającym wymagania określone dla osób ubiegających się o stopień doktora habilitowanego.

Osiągnięcie naukowe, wskazane do oceny przez Pana dr. Jacka Zboinę, mieści się w dziedzinie nauki społeczne i dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, i stanowi jego znaczny wkład w rozwój tej dyscypliny naukowej. Habilitant jest osobą o znacznym dorobku naukowym, dydaktycznym, organizacyjnym i popularyzatorskim.

Biorąc powyższą ocenę pod uwagę **wniosuję o podjęcie pozytywnej uchwały** w sprawie dalszego procedowania, przez komisję habilitacyjną, wniosku Pana dr. Jacka Zboiny o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

29.09.2022, Nauczawa

Data i miejscowość

.....
Podpis Recenzenta